

بررسی وضعیت تولید علم در حوزه مدیریت تغییر

در پایگاه های استنادی Thomson Reuters

مرضیه مروتی*

کارشناس ارشد علم اطلاعات و دانش شناسی

دانشگاه شیراز

زهیر حیاتی

دانشیار دانشگاه شیراز

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی وضعیت تولید علم در حوزه مدیریت تغییر، در پایگاه های استنادی Thomson Reuters انجام شده است. این بررسی می تواند وضعیت رشد دانش در این حوزه را منعکس سازد و ضمن آشکار ساختن نقاط ضعف و قوت، به مدیریت و برنامه ریزی در امر تحقیق و توسعه کمک کند. روش پژوهش، پیمایشی بوده و جامعه مورد مطالعه را کلیه تولیدات علمی حوزه مدیریت تغییر نمایه شده در پایگاه های مذکور طی سال های ۱۹۹۰ تا ۲۰۰۹ تشکیل داده است. یافته های پژوهش حاکی از آن است که در مجموع تعداد ۲۵۳۰ مدرک در این حوزه تولید شده که بیشترین تعداد مدارک طی سال های ۲۰۰۶ تا ۲۰۰۹ منتشر شده اند. محاسبه مقدار متوسط نرخ رشد سالیانه انتشارات برای این سال ها، عدد ۷۸/۸۰٪ را نشان می دهد. یافته ها بیانگر آن است که ۶۱۰۵ نویسنده در تولید علم این حوزه حضور داشته اند. این مدارک به وسیله ۸۰ کشور تولید شده اند و کشورهای ایالات متحده امریکا و انگلستان در رتبه های اول و دوم قرار دارند. این مدارک در ۱۱۷۳ عنوان مجله منتشر شده اند که "Journal of Organizational Change Management" با انتشار ۹۴ مدرک در رتبه اول قرار دارد. این مدارک به ۱۱ زبان زنده دنیا به تحریر درآمده که میزان تولیدات تعلق گرفته به زبان انگلیسی با ۹۷/۳۱ درصد، با اختلاف قابل توجهی بیش از سایر زبان ها است. این مدارک در ۱۲ قالب مختلف ارائه شده که قالب مقالات پژوهشی با ۷۲/۸۴ درصد، با اختلاف قابل توجهی در رتبه اول قرار دارد. مدارک مورد بررسی به طور کلی ۲۰۷۷۸ استناد دریافت کرده اند که مقاله "Tightening the iron cage – concertive control in self-managing Teams" با دریافت ۴۰۱ استناد در صدر قرار دارد.

کلیدواژه ها: علم سنجی، تولید علم، مدیریت تغییر، پایگاه های استنادی Thomson Reuters

morovatim@yahoo.com

* نویسنده مسؤول:

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۱/۱۰/۲۷

تاریخ دریافت: ۱۳۹۰/۱۱/۱۵

Scientific productivity in change management in the Thomson Reuters databases

Marzieh Morovati

MA of Information & Knowledge
Science, Shiraz University

Zohayr Hayati

Associate Professor of Shiraz
University

Abstract

This study was carried out to evaluate scientific production in the area of change management with the aims of reflecting knowledge growth, highlight the weaknesses and strengths of the databases, and to assist researchers to manage and plan their future work in their fields of interest. This is a survey study and its subjects of study were all titles indexed in Thomson Reuter's databases in this area from 1990 to 2009. Findings showed that 2530 documents have been indexed during this period. Most documents have been published between 2006 and 2010. The annual growth rate for publications is 78.80 percent. Findings also show that 6,105 authors have been involved in the production of this number of titles among them S. Lee is at the top and Penamora, Hicks, Towill were at the second and third places. These documents have been produced by 80 countries among them U.S. and England were at the first and second places. 1173 journals published this amount of documents among them "Journal of Organizational Change Management" occupied the first rank. These documents have been published in 11 different languages of which English was the prominent language. They have been published in 12 different formats, of which article was the prominent one. This number of documents has received 20,778 citations, totally. The article titled "Tightening the iron cage – concertive control in self-managing Teams" received 401 citations, placing it at the top of the list.

Keywords: Scientometrics, Scientific production, Change management, Thomson Reuter's databases

مقدمه

به نظر می رسد مدیریت تغییر، ریشه در واکنش های بشر نسبت به تغییرات محیط پیرامونش دارد. مارشاک (۲۰۰۲) دامنه تعاریف واژه تغییر را بسیار وسیع می داند. از نظر وی «تغییر» به معنای فرایندهایی همچون جایگزینی، جانشینی، متفاوت شدن، تبدیل کردن و متحول (دگرگون) شدن است؛ بنابراین می توان تغییر را نوعی تبدیل وضعیت دانست که گرایش آن عمدتاً به سمت حرکت از وضعیتی نسبتاً نامطلوب به وضعیتی مطلوب تر است. بای (۲۰۰۵)، مدیریت تغییر را به عنوان فرایند نوسازی^۱ مستمر

^۱Renewing

جهت گیری‌ها، ساختار، و قابلیت‌های سازمان برای برآورده ساختن نیازهای متغیر مشتریان داخلی (کلیه افراد شاغل در درون سازمان) و خارجی آن توصیف می‌کند. از دیدگاه پاتن، برانک و اسمیت (۲۰۰۸) ترسیم نقشه حرکت از موقعیت کنونی به وضع مطلوب در آینده و تعیین اولویت‌ها، وظایف و مشارکت افراد در فرآیند تغییر، از جمله کارکردهای یک برنامه مدیریت تغییر است.

واقعیت آن است که هنوز بحث بر سر موارد مورد مناقشه در مدیریت تغییر، ضرورت تبیین و نیز کاربرد و فرهنگ سازی در آثار دیده می‌شود. این امر نشان می‌دهد علیرغم توجه گسترده به مدیریت تغییر به عنوان یکی از مهارت‌های اساسی مدیریت در دهه‌های اخیر در سراسر دنیا و در کشورهای مختلف، این مبحث هنوز از توجه تا اجرای در عمل و در نهایت نهادینه شدن در همه عرصه‌های مدیریتی و سازمانی و بطور کلی در ابعاد مختلف زندگی فردی و اجتماعی راه درازی در پیش دارد. از سویی دیگر، این امر نشانگر پویایی این حوزه به عنوان یک حوزه علمی است. تحقیق و تفحص، نقد و بحث و بررسی پیرامون این موضوع می‌تواند روند شکل‌گیری، توسعه و استقرار این حوزه را سرعت بخشد و ضمن روشن کردن کاستی‌ها، راهکارهای ممکن را نیز عرضه کرده و زمینه را به منظور تضارب آرا به منظور دستیابی به چشم‌اندازی روشن در آینده هموار سازد. از این رو، تولید علم در این عرصه می‌تواند ضامن رشد و توسعه آن و در نتیجه به کارگیری یافته‌ها، آرا و نظرات در بافتارهای نظری و عملی باشد.

با توجه به تازگی علایق و توجهات به این مبحث، می‌توان مدیریت تغییر را یکی از حوزه‌های نوپدید در قلمروی مدیریت دانست. همانند هر حوزه نوپدید دیگری، پرسش‌های بسیاری درباره ویژگی‌های انتشار در این حوزه مطرح است. برای نمونه، آیا رشد تولیدات علمی در این حوزه از روندی صعودی برخوردار است؟ پرسش دیگری که در این باره مطرح است چگونگی گسترده‌گی جهانی مشارکت در حوزه مدیریت تغییر است. بررسی کشورهای مشارکت کننده و زبان‌های تولیدات علمی می‌تواند نشانی از گستره جهانی آن باشد. البته این مهم باید با علم به این نکته مورد بررسی قرار گیرد که زبان غالب در پایگاه‌های استنادی تامسون و ویترز زبان انگلیسی است. همچنین، بررسی نوع مدارک منتشر شده اعم از مقالات پژوهشی، مروری، یادداشت پژوهشی، نامه، نقد و بررسی، خبر، چکیده همایش‌ها و جز آن می‌تواند نشانگر سرشت تحقیقاتی تولید علم در این زمینه باشد. بدیهی است انتظار می‌رود که در هر رشته‌ای که از سرشت علمی و تحقیقاتی برخوردار است، غلبه با مدارکی از چهار نوع نخست باشد که بازتاب دهنده نتایج تحقیقات هستند و نسبت به دیگر انواع مدارک منتشر شده در مجلات علمی از بار پژوهشی بیشتری برخوردارند. بدین منظور، نویسندگان، کشورها و مجلات پرتولید؛ زبان‌های غالب، نوع

مدارک؛ مقالات پر استناد و در پایان روند رشد تولیدات در حوزه مدیریت تغییر مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

نتایج بررسی و ارزیابی تولیدات علمی، علاوه بر این که نشان‌دهنده وضعیت فعالیت‌های علمی- پژوهشی جامعه مورد بررسی است، عنصری مفید و کارآمد جهت مدیریت و برنامه‌ریزی در امر تحقیق و توسعه به شمار می‌آید؛ به طوری که با شناخت نقاط ضعف و قوت، می‌توان خط مشی تحقیقات آتی را به نحوی برنامه‌ریزی نمود که به مرتفع شدن کاستی‌ها و نواقص و تقویت نقاط قوت بیانجامد. انجام مستمر این ارزیابی‌ها در حوزه‌های مختلف از جمله تولید علم در حوزه مدیریت تغییر و بهره‌گیری از نتایج حاصل در درازمدت، می‌تواند موجب اعتلا و توسعه این حوزه از علم شود. مباحث مربوط به مدیریت تغییر، مدتی هرچند کوتاه است که به عرصه گفتمان مدیریتی وارد شده و توجه مدرسان و پژوهشگران این حوزه را به خود جلب کرده است. با توجه به این که تولید علم در هر حوزه می‌تواند منجر به اعتلای آن حوزه گردد، این سوال مطرح می‌شود که آیا مباحث نظری پیرامون حوزه معرفی شده توانسته است وارد عرصه پژوهش شود و این پژوهش‌ها به چه میزان بوده است؟

پیشینه پژوهش

همان‌گونه که بیان شد، انجام تحقیقات علم‌سنجی می‌تواند تصویری روشن از روند رشد و توسعه حوزه‌های موضوعی مختلف علم و سمت و سو و گرایش‌ها و نیز دستاوردهای آنها به دست دهد. با این حال، جست‌وجوهای گسترده‌ای که در منابع گوناگون از مجلات گرفته تا منابع وبی و شبکه‌ای انجام شد، نشان داد که علیرغم اهمیت روزافزون موضوع مدیریت تغییر در جامعه و وجود منابع و پژوهش‌های مختلف در این زمینه، پژوهش‌هایی به روش علم‌سنجی در این عرصه صورت نگرفته است تا کم و کیف توسعه علمی در این حوزه را روشن سازد. در حالی که پژوهش‌های علم‌سنجی در حوزه‌های بسیار تخصصی و نوپدیدي چون نانو تکنولوژی و نانو مواد (مغربی، ۲۰۰۳؛ امیری، نیکنام و صاحبی نژاد، ۲۰۰۸)، پزشکی هسته‌ای (سینوره و انووازی، ۲۰۰۴) یا بیماری‌های قرن مانند پارکینسون (لی، یوشان و چنیانگ، ۲۰۰۸) و تحقیقات جامعه جراحی (علیجانی و کرمی، ۲۰۱۲) صورت گرفته است که نشان از اهمیت پایش، رشد و توسعه در حوزه‌های نو و خاص دارد. مرور مطالعات انجام شده نشان می‌دهد که در رشته‌های مختلف، پژوهش‌های علم‌سنجی با اهداف گوناگون صورت گرفته است. این پژوهش‌ها گاه بر کلیت تولید علم در این رشته‌ها و گاه بر سطوح خردتر مانند کشورها، زبان‌ها، نوع مدرک، سال انتشار، حوزه‌های موضوعی، مجلات یا استادها متمرکز شده‌اند:

مطالعات علم سنجی انجام شده در داخل کشور

مغربی (۲۰۰۳) پژوهشی با عنوان " بررسی مقالات مروری فناوری نانو، منتشر شده در تارنمای علوم در سال ۲۰۰۴ " انجام داد. یافته ها نشان می دهد ۱۱۳۴ مقاله در این سال تولید شده است که ۰/۹۵ آنها به زبان انگلیسی می باشد. امیری، نیکنام و صاحبی نژاد (۲۰۰۸)، در پژوهشی با عنوان " بررسی آماری وضعیت تولید فناوری و ثبت اختراعات مرتبط با فناوری نانو در کشورهای مختلف در سالهای ۲۰۰۱ - ۲۰۰۷ میلادی " به این نتیجه رسیدند که کشورهای ایالات متحده، چین، کره جنوبی و ژاپن بیشترین نوآوری را داشته اند. همچنین روند صعودی اختراعات چین و کره جنوبی در فناوری نانو در سالهای اخیر از شتاب بیشتری برخوردار بوده است. شمار اختراعات ایران در این حوزه، ۵ مورد است و در رتبه چهل و دوم دنیا قرار دارد. حمیدی، اصنافی و عصاره (۲۰۰۸)، در پژوهشی به " بررسی تحلیلی و ترسیم ساختار انتشارات علمی تولید شده در حوزه های کتاب سنجی، علم سنجی، اطلاع رسانی و وب سنجی طی سال های ۱۹۹۰-۲۰۰۵ " پرداختند. یافته ها نشان می دهد در مجموع ۵۳ کشور در نگارش مدارک حوزه موضوعی مورد بررسی نقش داشته اند که از میان این کشورها، ایالات متحده، انگلستان، آلمان و هلند، به ترتیب در رتبه های اول تا چهارم قرار دارند. هم چنین، ۹۱/۲۶٪ از مدارک به زبان انگلیسی هستند. بیش از ۵۰٪ مدارک در ۶ عنوان مجله، یعنی ۳/۶۸٪ از کل مجله های حاضر در فهرست منتشر شده است. یافته ها نشان داد که ۷۳/۱۴٪ عنوان از انتشارات در قالب مقاله بوده است و پس از آن به ترتیب، نقد مقاله ها (۶/۹۶٪) و نقد کتاب (۵/۹۹٪) قرار داشته اند. هم چنین بیش ترین تعداد مدارک، در سال های ۲۰۰۴ و ۲۰۰۵ منتشر شده است. پشوتنی زاده و عصاره (۲۰۰۹) تحقیقی با عنوان " تحلیل استنادی و ترسیم نقشه تاریخ نگاشتی تولیدات علمی کشاورزی در نمایه استنادی علوم در سال های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۸ " انجام داد. محاسبه مقدار متوسط نرخ رشد سالانه انتشارات برای این سال ها، عدد ۷٪ را نشان داد. بررسی نوع مدارک نشان داد که مجموع ۲۲۶۱۷ پیشینه، در ۱۵ نوع قالب مختلف ارائه شده اند. این پیشینه ها به ۲۵ زبان زنده دنیا و با همکاری ۱۷۳ کشور در تارنمای علوم، نمایه و تمامی مقالات کشاورزی بازیابی شده از پایگاه در ۳۲۵۶ مجله منتشر شده است.

مطالعات علم سنجی انجام شده در خارج از کشور

سینوره (۲۰۰۴) در پژوهشی با عنوان " تولید علمی و تأثیر پزشکی هسته ای در اروپا " مقالات منتشر شده را از آوریل ۲۰۰۲ تا می ۲۰۰۳ بر روی پایگاه مدلاین، مورد بررسی قرار داد. یافته ها نشان می دهد آلمان بزرگ ترین تولید کننده علمی در این زمینه است. سانز کاسادو و همکاران (۲۰۰۷) در تحقیقی به " بررسی تولید علم در زمینه بیماری های عفونی طی سال های ۱۹۷۳ - ۲۰۰۲ " پرداختند. نتایج رشد تولیدات علمی

در سال های ۱۹۹۶ تا ۲۰۰۱ را نشان داد. کشورهای ایالات متحده، انگلستان، ژاپن و فرانسه بیشترین تولیدات را در این حوزه داشتند. داورپناه و اصل کیا (۲۰۰۸) در پژوهشی به "بررسی مقالات منتشر شده در حوزه علوم کتابداری و اطلاع رسانی طی سال های ۲۰۰۰-۲۰۰۴" پرداختند. نتایج نشان داد در این ۵ سال، ۸۹۴ مقاله در ۵۶ مجله منتشر شده است و از بین ۱۶۱ کشور دارای تولید، ۸۹/۳ درصد آن ها دارای یک مقاله می باشند. نتایج نشان داد تمامی انتشارات در طول دوره مورد بررسی به زبان انگلیسی بوده است. لی و همکاران (۲۰۰۸) به "بررسی بروندهای علمی در حوزه بیماری پارکینسون طی سال های ۱۹۹۱-۲۰۰۶" پرداختند. نتایج نشان می دهد کشورهای چین، ایتالیا، اسپانیا و اتریش بیشترین میزان مشارکت را دارا بودند. ویتزهام و همکاران (۲۰۰۹) به "تحلیل تولید علم و نگاه علمی تراکم متعادل در کج شدگی ستون فقرات طی سال های ۱۹۰۴ تا ۲۰۰۷" پرداختند. یافته ها نشان داد در مجموع ۸۱۸۶ مدرک به وسیله ۷۶ کشور در این زمینه منتشر شده است. ایالات متحده، انگلستان و کانادا بیشترین تولیدات را داشتند و برادفورد با ۱۴۶ مقاله پرتولیدترین نویسنده در این حوزه بود.

سوالات پژوهش

۱. در حوزه مدیریت تغییر در پایگاه های استنادی Thomson Reuters، کدام نویسندگان بیشترین تولیدات علمی را دارند؟
۲. کدام کشورها دارای بیشترین تولیدات علمی در حوزه مدیریت تغییر هستند؟
۳. مدارک تولید شده در حوزه مدیریت تغییر، بیش تر به چه زبان هایی منتشر شده اند؟
۴. مدارک تولید شده در حوزه مدیریت تغییر، در چه مجلاتی منتشر شده اند؟
۵. تولیدات علمی در حوزه مدیریت تغییر، در قالب چه نوع مدارکی در دسترس هستند؟
۶. پر استنادترین مقالات در حوزه مدیریت تغییر، کدامند؟
۷. روند انتشار مدارک تولید شده در حوزه مدیریت تغییر، طی دوره مورد بررسی چگونه بوده است؟

تعاریف عملیاتی

تولیدات علمی: کلیه مقالات پژوهشی^۱، مقالات مروری^۲، نامه ها^۳، یادداشت های تحقیقاتی^۴، مقالات همایش ها^۵، نقد و بررسی کتاب^۶، چکیده نشست ها^۷، یادداشت سردبیر^۸، اخبار^۹، تصحیحات^{۱۰}، بازچاپ ها^{۱۱}،

^۱. Articles
^۲. Reviews

^۳.Book Review
^۴.Meeting Abstract

^۵.Reprints
^۶.Correction, Addition

بازچاپ‌ها^۱، تصحیحات و اضافات^۱، سرگذشتنامه‌ها^{۱۱}، نقد و بررسی اجراهای موسیقایی^{۱۲} که در پایگاه های استنادی Thomson Reuters نمایه شده‌اند.

تولید علم در حوزه مدیریت تغییر: منظور آن دسته از تولیدات علمی است که در عنوان (TI) یا چکیده (AB) یا کلیدواژه‌های (DE, ID) آنها، عبارت مدیریت تغییر، منعکس شده و در پایگاه های استنادی Thomson Reuters نمایه شده‌اند.

روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش حاضر، پیمایشی از نوع علم سنجی است. جامعه مورد مطالعه را کلیه تولیدات علمی نمایه شده در حوزه مدیریت تغییر در پایگاه های استنادی علوم، هنر و علوم انسانی و علوم اجتماعی متعلق به Thomson Reuters، طی سال‌های ۱۹۹۰ تا ۲۰۰۹ تشکیل می‌دهد. روش کار به این طریق بود که با محدود کردن سال‌های مورد بررسی در یک دوره ۲۰ ساله و نوشتن فرمول جستجو، در بخش جستجوی پیشرفته پایگاه های استنادی Thomson Reuters، (در فوریه ۲۰۱۰)، پیشینه‌ها جستجو و در قالب Tab-Delimited بارگذاری و وارد نرم‌افزار اکسل گردید. در نهایت ۲۵۳۰ پیشینه مورد مطالعه در نرم‌افزار اکسل جهت تجزیه و تحلیل های بعدی، داده‌ها بر اساس فیلدهای نام کشور یا نویسندگان، نشانی کشور یا نویسندگان، نوع منبع، نام منبع، زبان، تعداد استناد مقاله و سال انتشار به هر مدرک در ستون‌های مجزا منظم شدند.

به منظور شناسایی و استخراج شمار هرچه بیشتری از پیشینه‌های موجود در این زمینه از راهبرد جستجوی زیر استفاده شد:

TS="change manag*" OR "manag* change"

¹. Letters

². Notes

³. Proceeding's Papers

⁸.Editorial Material

⁹.News Items

¹⁰.Correction

¹³.Biographical - Item

¹⁴.Music Performance Review

یافته‌های پژوهش

پرسش اول پژوهش: در حوزه مدیریت تغییر در پایگاه‌های استنادی Thomson Reuters، کدام نویسندگان بیش‌ترین تولیدات علمی را دارند؟

در مجموع تعداد ۶۱۰۸ نویسنده، از سال ۱۹۹۰ تا ۲۰۰۹ در انتشار پیشینه‌های علمی مربوط به حوزه مدیریت تغییر، حضور داشتند. این بدان معنی است که این نویسندگان یا در مقام نویسنده مسئول یا در مقام نویسنده همکار در انتشار این تولیدات علمی نقش داشته‌اند. بیشینه تولید ۹ و کمینه آن ۱ مقاله می‌باشد. اس. لی با ۹ مدرک (۰/۳۵ درصد) پرتولیدترین نویسنده در این حوزه است و پنامورا، هیکس، و تویل به ترتیب با ۸، ۸ و ۷ مقاله، در رتبه‌های بعد قرار دارند (جدول ۱). از میان کل نویسندگان، تعداد ۵۵۰۲ نویسنده از کل نویسندگان (۹۰/۰۸ درصد) تنها یک مدرک تولید کرده‌اند.

جدول (۱): نویسندگان پرتولید در حوزه مدیریت تغییر

ردیف	نویسنده	تعداد مدرک	درصد	ردیف	نویسنده	تعداد مدرک	درصد
۱	Lee, S	۹	۰/۳۵	۷	Pearce, CLI	۶	۰/۲۴
۲	Penamora, F	۸	۰/۳۲	۸	Paustian, K	۶	۰/۲۴
۳	Hicks, RJ	۸	۰/۳۲	۹	Khan, NA	۶	۰/۲۴
۴	Towill, DR	۷	۰/۲۸	۱۰	Kalff, V	۶	۰/۲۴
۵	Ware, RE	۶	۰/۲۴	۱۱	Gould, DI	۶	۰/۲۴
۶	Scott, AM	۶	۰/۲۴				

پرسش دوم پژوهش: کدام کشورها دارای بیش‌ترین تولیدات علمی در حوزه مدیریت تغییر هستند؟ در مجموع تعداد ۸۰ کشور، از سال ۱۹۹۰ تا ۲۰۰۹ در انتشار پیشینه‌های علمی مربوط به حوزه مدیریت تغییر، نقش داشته‌اند. همان‌گونه که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، ایالات متحده آمریکا با ۹۰۹ مقاله، پرتولیدترین کشور در این حوزه است و انگلستان، استرالیا، کانادا و آلمان به ترتیب با ۱۸/۳۸ درصد، ۸/۶۲ درصد، ۵/۱۷ درصد و ۴/۳۱ درصد، در رتبه‌های بعدی قرار گرفته‌اند (جدول ۲). کشورهای ایالات متحده آمریکا و انگلستان در مجموع، ۵۴/۳۱ درصد از کل مدارک را تولید کرده‌اند. سایر کشورها، ۱۲۶۳ (۴۹/۹۲ درصد) مقالات را در حوزه مدیریت تغییر تولید کرده‌اند. از میان کل کشورها، تعداد ۲۲ کشور از کل کشورها (۲۷/۵۰ درصد) تنها یک مقاله تولید کرده‌اند.

جدول (۲): کشورهای پرتولید در حوزه مدیریت تغییر

ردیف	کشور	تعداد مدرک	درصد	ردیف	کشور	تعداد مدرک	درصد
۱	ایالات متحده	۹۰۹	۳۵/۹۳	۷	اسکاتلند	۵۷	۲/۵۲
۲	انگلستان	۴۶۵	۱۸/۳۸	۸	فرانسه	۵۵	۲/۱۷
۳	استرالیا	۲۱۸	۸/۶۲	۹	فنلاند	۳۹	۱/۵۴
۴	کانادا	۱۳۱	۵/۱۷	۱۰	نیوزلند	۳۷	۱/۴۶
۵	آلمان	۱۰۹	۴/۳۱	۱۱	چین	۳۷	۱/۴۶
۶	هلند	۶۴	۲/۵۳	۱۲	سوئد	۳۴	۱/۳۴

پرسش سوم پژوهش: مدارک تولید شده در حوزه مدیریت تغییر، بیش تر به چه زبان‌هایی منتشر شده‌اند؟ بررسی نوع مدارک نشان می‌دهد مجموع ۲۵۳۰ مدرک بازیابی شده، به ۱۱ زبان زنده دنیا به تحریر درآمده است. ۲۴۶۲ مدرک (۹۷/۳۱ درصد) به زبان انگلیسی، ۱/۳۸ مدرک درصد به زبان آلمانی، ۰/۶۳ درصد مدارک به زبان فرانسه می‌باشد. ۰/۶۷ درصد مدارک نیز به سایر زبان‌ها تعلق دارد. تعداد مدارک به زبان انگلیسی با اختلاف قابل توجهی بیش تر از سایر زبان‌هاست (جدول ۳).

جدول (۳): توزیع زبانی مدارک تولید شده در حوزه مدیریت تغییر

ردیف	زبان	تعداد مدرک	درصد	ردیف	زبان	تعداد مدرک	درصد
۱	انگلیسی	۲۴۶۲	۹۷/۳۱	۷	ایتالیایی	۱	۰/۰۴
۲	آلمانی	۳۵	۱/۳۸	۸	ژاپنی	۱	۰/۰۴
۳	فرانسه	۱۶	۰/۶۳	۹	نروژی	۱	۰/۰۴
۴	اسپانیولی	۵	۰/۲۰	۱۰	پرتغالی	۱	۰/۰۴
۵	اسلاو	۴	۰/۱۶	۱۱	روسی	۱	۰/۰۴
۶	لهستانی	۳	۰/۱۲				

پرسش چهارم پژوهش: مدارک تولید شده در حوزه مدیریت تغییر، در چه مجلاتی منتشر شده است؟ یکی از مهم‌ترین راه‌های رسمی تبادل اطلاعات در رشته‌های علمی، مجلات علمی هر رشته هستند. بنابراین شناسایی مجلات مهم و معتبر در هر زمینه موضوعی از اهمیت خاصی برخوردار است. مجموع مدارک بازیابی شده در حوزه مدیریت تغییر در ۱۱۷۳ عنوان مجله منتشر شده است. جدول ۴، ۱۱ مجله پرتولید در حوزه مدیریت تغییر را نشان می‌دهد.

جدول (۴): مجلات پرتولید در حوزه مدیریت تغییر

ردیف	عنوان مجله	تعداد مدرک	درصد	زمینه موضوعی
۱	Journal of Organizational Change Management	۹۴	۳/۷۱	مدیریت
۲	British Medical Journal	۲۵	۰/۹۹	پزشکی عمومی و داخلی
۳	Journal of Nuclear Medicine	۱۸	۰/۷۱	رادیولوژی، پزشکی هسته‌ای و تصویربرداری پزشکی
۴	Personnel Review	۱۸	۰/۷۱	روابط صنعتی و کار، روانشناسی کاربردی، مدیریت
۵	Harvard Business Review	۱۶	۰/۶۳	تجارت، مدیریت

پرسش پنجم پژوهش: تولیدات علمی در حوزه مدیریت تغییر، در قالب چه نوع مدارکی در دسترس هستند؟

بررسی نوع مدارک نشان می‌دهد مجموع مدارک بازبایی شده در حوزه مدیریت تغییر، در ۱۲ نوع قالب مختلف ارائه شده اند. همان گونه که در جدول ۵ مشاهده می‌شود، ۱۸۴۳ مدرک (۷۲/۸۴ درصد) در قالب مقالات پژوهشی، ۲۸۴ مدرک (۱۱/۲۲ درصد) در قالب مقالات همایش، ۱۳۸ مدرک (۵/۴۵ درصد) در قالب نقد و بررسی کتاب، ۸۸ مدرک (۳/۴۸ درصد) در قالب یادداشت سردبیر و ۸۶ مدرک (۳/۴۰ درصد) در قالب مقالات مروری است.

جدول (۵): توزیع نوع مدارک تولید شده در حوزه مدیریت تغییر

ردیف	نوع مدرک	تعداد مدرک	درصد	ردیف	نوع مدرک	تعداد مدرک	درصد
۱	مقالات پژوهشی	۱۸۴۳	۷۲/۸۴	۷	اخبار	۱۹	۰/۷۵
۲	مقالات همایش‌ها	۲۸۴	۱۱/۲۲	۸	نامه‌ها	۱۴	۰/۵۵
۳	نقد و بررسی کتاب	۱۳۸	۵/۴۵	۹	یادداشت‌های تحقیقاتی	۴	۰/۱۶
۴	مقالات مروری	۸۸	۳/۴۸	۱۰	تصحیحات	۳	۰/۱۲
۵	یادداشت سردبیر	۸۶	۳/۴۰	۱۱	تصحیحات و اضافات	۲	۰/۰۸
۶	چکیده نشست‌ها	۴۸	۱/۹۰	۱۲	بازچاپ‌ها	۱	۰/۰۴

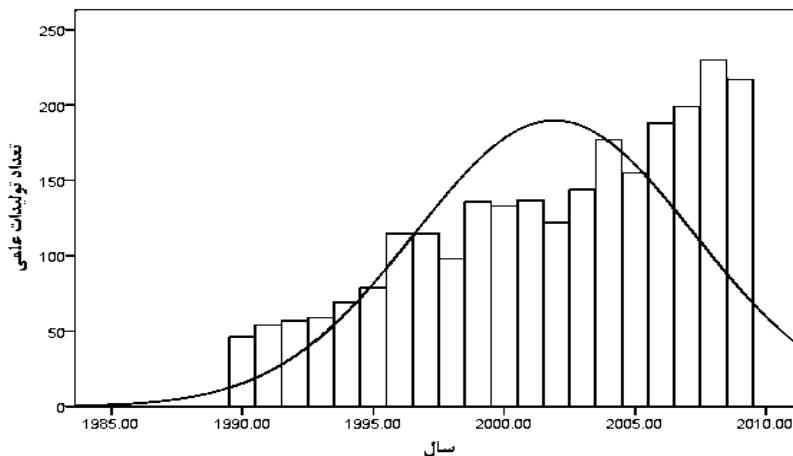
پرسش ششم پژوهش: پر استنادترین مقالات در حوزه مدیریت تغییر کدامند؟ مدارک بازبایی شده در حوزه مدیریت تغییر، در مجموع ۲۰۷۷۸ استناد دریافت کرده‌اند که میانگین استنادها به مقالات مورد مطالعه ۸/۲۱ است. جدول ۶، مقالات پراستناد در حوزه مدیریت تغییر را نشان می‌دهد.

جدول (۶): مقاله‌ها پراستناد در حوزه مدیریت تغییر

ردیف	مقاله	تعداد استناد	درصد
۱	Tightening the iron cage – concertive control in self-managing teams	۴۰۱	۱/۹۳
۲	Case tools as organizational-change – Investigating Incremental and radical changes in systems-development	۲۵۰	۱/۲۰
۳	Why do people use information technology? A critical review of the technology acceptance model	۲۲۵	۱/۰۸
۴	Belowground cycling of carbon in forests and pastures of eastern Amazonia	۲۰۰	۰/۹۶
۵	Enabling the implementation of evidence based practice: a conceptual framework	۱۷۷	۰/۸۵
۶	Debt Covenant Violation and Manipulation of Accruals	۱۶۹	۰/۸۱

پرسش هفتم پژوهش: روند انتشار مدارک تولید شده در حوزه مدیریت تغییر، در طی دوره مورد بررسی چگونه بوده است؟

با توجه به نمودار ۱، بیشترین تعداد مدارک در حوزه مدیریت تغییر به ترتیب، ۲۳۰ (۹/۰۹ درصد) مدرک در سال ۲۰۰۸، ۲۱۷ (۸/۵۸ درصد) مدرک در سال ۲۰۰۹، ۱۹۹ (۷/۸۶ درصد) مدرک در سال ۲۰۰۷ و ۱۸۸ (۷/۴۳ درصد) مدرک در سال ۲۰۰۶ تولید شده است. کم‌ترین تعداد مدارک، ۴۶ (۱/۸۲ درصد) مدرک مربوط به سال ۱۹۹۰ می‌باشد. احتمالاً به این دلیل که پوشش پایگاه‌های استنادی Thomson Reuters برای سال ۲۰۰۹ کامل نبوده است، شمار تولیدات این سال نسبت به سال قبل کاهش نشان می‌دهد. محاسبه مقدار متوسط نرخ رشد انتشارات برای سال‌های ۱۹۹۰ تا ۲۰۰۹ عدد ۷۸/۸۰ درصد را نشان می‌دهد.

نمودار ۱: توزیع تولیدات علمی حوزه مدیریت تغییر به تفکیک سال

بحث

پژوهش حاضر، تصویری کلی از وضعیت تولید علم در حوزه مدیریت تغییر را نشان می‌دهد. یافته‌ها حاکی از آن است که در مجموع تعداد ۲۵۳۰ مدرک در این حوزه طی سال‌های ۱۹۹۰-۲۰۰۹ تولید شده است. یافته‌ها همچنین بیانگر آن است که ۶۱۰۵ نویسنده در تولید علم این حوزه حضور داشته‌اند که اس. لی^۱ با ۹ مدرک (۰/۳۵ درصد) پرتولیدترین نویسنده در این حوزه می‌باشد. این مدارک به وسیله ۸۰ کشور تولید شده است که کشورهای ایالات متحده آمریکا و انگلستان با اختلاف قابل توجهی در رتبه‌های اول و دوم قرار دارند. کشورهای ایالات متحده و انگلستان در مجموع، بیش از ۵۰ درصد مدارک را تولید کرده‌اند. با توجه به پوشش گسترده مدارک و منابع آمریکایی و انگلیسی در پایگاه‌های استنادی Thomson Reuters این یافته دور از انتظار نیست. در عین حال به این نکته باید توجه داشت که کشور آمریکا، خود به تنهایی بیش از ۴۰ درصد کل علوم جهان را تولید می‌کند (عصاره و معرفت، ۲۰۰۵). پژوهش‌های سانز کاسادو و همکاران (۲۰۰۷)، حمیدی و همکاران (۲۰۰۸) و پشوتنی زاده و عصاره (۲۰۰۹) نیز نشان داد کشورهای ایالات متحده و انگلستان پرتولیدترین کشورها در حوزه‌های مورد بررسی شان بوده‌اند. این نتایج، با نتایج به دست آمده از این پژوهش همخوانی دارد. مدارک تولید شده در ۱۱۷۳

^۱. S. Lee

عنوان مجله منتشر شده‌اند که مجله "Journal of Organizational Change Management" با انتشار ۹۴ (۳/۷۱ درصد) مدرک در رتبه اول قرار دارد. حضور مجلات در موضوعات مختلفی همچون پزشکی، پزشکی هسته‌ای، تجارت، مطالعه و... بیانگر بین رشته‌ای بودن حوزه مدیریت و به‌ویژه مدیریت تغییر و پذیرش این حوزه‌های تخصصی توسط پژوهشگران و صاحب‌نظران حوزه‌های دیگر است. تنوع زبانی تولیدات علمی در این زمینه قابل توجه است؛ به طوری که این مدارک به ۱۱ زبان زنده دنیا به تحریر درآمده است. همان‌گونه که انتظار می‌رود میزان تولیدات تعلق گرفته به زبان انگلیسی با اختلاف قابل توجهی بیش‌تر از دیگر زبان‌هاست. به نظر می‌رسد این امر با توجه به اختصاص رتبه‌های اول و دوم در میان کشورها به ایالات متحده و انگلستان، قوت جنبه بین‌المللی زبان انگلیسی و نیز غالب بودن زبان انگلیسی به عنوان زبان علمی بر سایر زبان‌ها، قابل توجیه باشد. پژوهش داورپناه و اصل کیا (۲۰۰۸) نشان داد که تمامی انتشارات در حوزه مورد بررسی آنها به زبان انگلیسی به تحریر درآمده است. مطالعات مغربی (۲۰۰۳)، حمیدی و همکاران (۲۰۰۸) و پشوتنی زاده و عصاره (۲۰۰۹) نشان داد که میزان انتشارات تعلق گرفته به زبان انگلیسی با اختلاف قابل توجهی بیش‌تر از سایر زبان‌هاست. نتایج به دست آمده در این پژوهش، با نتایج این پژوهش‌ها همخوانی دارد. مدارک تولید شده در ۱۲ نوع قالب مختلف ارائه شده که مطابق انتظار قالب بیش‌ترین تعداد را به خود اختصاص داده است. پژوهش‌های سانزکاسادو و همکاران (۲۰۰۷)، حمیدی و همکاران (۲۰۰۸) و پشوتنی زاده و عصاره (۲۰۰۹) نیز نشان دادند که مقالات پژوهشی با اختلاف قابل توجهی نسبت به سایر قالب‌ها در رتبه اول قرار دارد. این نتایج، با نتایج به دست آمده از این پژوهش همخوانی دارد. مدارک مورد بررسی به طور کلی ۲۰۷۷۸ استناد دریافت کرده‌اند که مقاله "Tightening the iron cage – concertive control in self-managing Teams" با دریافت ۴۰۱ استناد، در صدر قرار دارد. به نظر می‌رسد که این مقالات تأثیرگذار در زمره مقالات پایه و کلیدی حوزه مدیریت تغییر بوده‌اند و به مباحث مهم و با اهمیت پرداخته‌اند و بدین لحاظ توانسته‌اند در کانون توجه نویسندگان این حوزه قرار بگیرند. هم‌چنین یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد بیشترین تعداد مدارک در حوزه مدیریت تغییر، در سال ۲۰۰۸ و کم‌ترین تعداد مدارک مربوط به سال ۱۹۹۰ می‌باشد. احتمالاً به این دلیل که پوشش پایگاه برای سال ۲۰۰۹ کامل نبوده است، شمار تولیدات این سال نسبت به سال قبل کاهش نشان می‌دهد. محاسبه مقدار متوسط نرخ رشد انتشارات برای سال‌های ۱۹۹۰ تا ۲۰۰۹ عدد ۷۸/۸۰ درصد را نشان می‌دهد. مطالعه سانزکاسادو و همکاران (۲۰۰۷)، نیز نرخ رشد صعودی تولیدات علمی حوزه بیماری‌های عفونی را نشان داد. هم‌چنین حمیدی و همکاران (۲۰۰۸) در مطالعه خود، نرخ رشد تولیدات

حوزه کتاب‌سنجی را صعودی گزارش نمودند. پژوهش پشوتنی زاده و عصاره (۲۰۰۹) نیز نرخ رشد صعودی تولیدات حوزه کشاورزی را نشان داد. نتایج به دست آمده از این پژوهش، با نتایج پژوهش‌های مذکور همسو است.

به طور کلی، یافته‌های این پژوهش نشان از آن دارد که بنیان‌های انتشاراتی حوزه مدیریت تغییر در حال استقرار و تثبیت است: رشد صعودی تولیدات، تنوع زبانی، تنوع جغرافیایی، تنوع مدرک و به ویژه غلبه محتوای پژوهشی دلیلی بر توسعه این حوزه به عنوان یک حوزه مطالعاتی پژوهشی است. تولید تعداد بیش‌تر مدارک در حوزه مدیریت تغییر در سال‌های ۲۰۰۶ تا ۲۰۰۹، مشارکت بیشتر جامعه علمی در تولید علم این حوزه را نوید می‌دهد.

References

- Alijani, R., & Karami, N. (2012). A survey and comparison of 3 decades of scientific production of iranian surgery community in ISI database. *Iranian Journal of Surgery*, 19, 36-44. (in Persian)
- Amiri, S.; Niknam, N., & Sahebinejad, M. (2008). Statistical analysis of technology production and patents related to nanotechnology in different countries. *Science and Technology Policy*, 1(3), 1-11. (in Persian)
- By, R. T. (2005). Organizational change management: a critical review. *Journal of Change Management*, 5(4), 369-380.
- Davarpanah, M. R., & Aslekia, S. (2008). A scientometric analysis of international LIS journals: productivity and characteristics. *Scientometrics*, 77(1), 21-39.
- Hamidi, A.; Asnafi, A. R., & Osareh, F. (2008). An analysis of scientific structure of productions in bibliometrics, scientometrics, information and web survey in web of science in 1990-2005. *Library and Information Science*, 11(2), 161-178. (in Persian)
- Li, T.; Ho, Y. S., & Li, C. Y. (2008). Bibliometric analysis on global parkinson's disease research trends during 1991-2006. *Neuroscience Letters*. 441, 248-252.
- Maghrebi, M. (2003). An overview of nanotechnology papers published in ISI in 2004. The special committee on the development of nanotechnology. Retrieved 23 Dec, 2011, from <http://www.nano.ir/printpaper.php?PaperCode=137> (in Persian)
- Marshak, R. J. (2002). Changing the language of change: how new contexts and concepts are challenging the ways we think and talk about organizational change. *Strategic Change*, 11, 279-286.
- Osareh, F., & Marefat, R. (2005). Iranian researchers' participation in science production published in Medline database. *Rahyaft*, 3(1), 39-44. (in Persian)

Pashoutanizadeh, N., & Osareh, F. (2009). Citation analysis and mapping of agricultural products in science citation index in 2000-2008. *Information Science and Technology*, 25(1), 23-52. (in Persian)

Paton, B.; Beranek, L., & Smith, I. (2008). The transit lounge: a view of organizational change from a point in the journey. *Library Management*, 29(1 / 2), 87-103.

Sanz-Casado, E.; Suarez-Balseiro, C.; Iribarren-Maestro, I.; Ramirez-de Santa Pau, M., & de Pedro-Cuesta, J. (2007). Bibliometric mapping of scientific research on prion diseases, 1973-2002. *Information Processing and Management*, 43, 273-284.

Signore, A., & Annovazzi, A. (2004). Scientific production and impact of nuclear medicine in Europe: how do we publish? *European journal of Nuclear Medicine and Molecular Imaging*, 31, 882. [on-line] available:

[http://proquest.umi.com/pqdweb?index=0&did=882736731&srchMode=1&sid=5&f\[2006/10/30\]](http://proquest.umi.com/pqdweb?index=0&did=882736731&srchMode=1&sid=5&f[2006/10/30])

Vitzthum, K.; Mache, S.; Quarcoo, D.; Scutaru, D.; Groneberg, D. A., & Schofell, N. (2009). Scoliosis: density-equalizing mapping and scientometric analysis. *Scoliosis*, 4, 15.